

J E L E N K O R.

63. szám.

Pest, szombat augusztus 6.

1836.

Foglalát: Magyarország (kinevezés; az új tárnok és tárnokszék; Pest megyei játékszín; egyetemi új rector; magy. tud. társaság; angol kisasszonyok; Bujánovics Julia; viski vagy várhegyi fürdő Mármarosban). Anglia (O'Connell a rochesteri lakomán; egyház-javító törvény 2dik felolvasatása). Franciaország (a júliusi ünnepek nem tartatnak 's ennek a lapok által adott okai; Carrel Armand párviadali sebében meghal). Spanyolország (Madridi corteskövetek; hadi hírek 's t.). Amerika. Törökország. Németország. Elegyhír. Gabonaár. Pénzkelet. Dunavizállás.

M A G Y A R O R S Z Á G.

A' magy. kir. udv. kancellaria Temesváry Márton és Knezsik Ignác elhunytával a' tiszántuli kerületi táblánál megürrült váloságos közbiróságokra, Pogány József eddigi számfeltes közbirót és Detrich Miklóst eddig ugyanazon táblán volt jegyzőjét nevezte ki.

Az új tárnok nm. báró Eötvös Ignác ő excja, miután e' hivatali esküjét már Bécsben letette, f. h. Zikán Budán a' nm. magy. kir. Helytartó-tanács ülésében fölolvastatván kegy. kinevezetése, illető helyét a' tanácsban elfoglalta. — Az idej tárnokszék f. hónap 1sőjén kezdé meg üléseit az altárnok Gyurcsányi Gábor kir. tanácsnok ur elnöksége alatt (minthogy a' főtárnok csak az nap délutáni 5 órákor érkezett le Bécsből.) A' tárnokszék tagjaivá összehívott városi követek ezek: Schreiber Ferencz tanácsbeli Budáról, Szloboda Mihály tanácsbeli Pestről; Fischer Károly tanácsbeli Kaszáról; Patzil József tanácsbeli Sopronybul; Szajbely Albert tanácsbeli s főjegyző Modorbul; Laky Gábor tanácsbeli Komárombul; Herger Pál tan. Ujvidékről; Karvanchik Imre tan. Zágrábból; Hauer Dániel tan. Pécsről; végre Joanovics Pál és Schärfeneder Ferencz tanácsbeliek Aradról, melly város szinte a' tárnoki hatóságához fog tartozni. Of. Z.

Fáy András táblabíró, m. tudom. akad. tiszteletbeli tag 's t. Pest vgye volt országgyűlési követe. azon 30 darab aranyat, mellyel a' m. tudom. Akademia ezen kérdésre: „Miképen lehetne a' magyar játékszín Budapestén állandóan megalapítani?“ bejött 19 verseny-munka közti feleletét elsőrendű jutalomra érdemesíté, a' pesti megyei játékszín-építésre szentelte. — Továbbá t. Pest vgyének jul. 6iki közgyűléséhez több ns ifju az imént említett czélra 52 fr. 30 kr. váltót áldozott. Ez ajánlat az összegyűlt Rendek keblét örömmel lépé meg, mit is kedvesen fogadván azt a' színház építési pénztár bevételei közé följegyeztetni 's Bielek János pénztárnok urnak általadni rendelék. Az adakozó ifjak nevei ezek: ifj. Földváry Gábor, Kürthy Károly, Horváth László, Bercsényi László, Hajós József, Miskey Vincze, báró Rudnyánszky János, Kégl Károly, Földváry Bertalan, Viszt János, Gulner Benedek, Zerdahelyi Eduárd, Tüköry László, Szontag Pál, Földváry András, Szojtkovich Pál, Kis Miklós és Kún János.

A' pesti kir. tudom. Egyetem tanácsgyűlése július 30ikán, a' jövő 1837 iskolai esztendőre nagyságos rectorrá Vizkelety Ferencz urat, törvények tanárját, h ügyvédet 's a' pesti kir. egyetemnél az egyházi törvények tanítóját 's a' törvényi kar proseniorát, választotta meg.

MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁG kisgyűlése július 18. 1836. I. Egy, a' Tudománytár számára beküldött gazdasági emlékirat; ugy II. egy drmai 's egy orvosi kézirat szokott mód szerint vizsgálat alá bocsátatott. III. Az illető bírálók hivatalos előadása következtésében egy hűttudományi munka szerzőjének visszaadati rendeltett. IV. A' titoknok következő munkákat mutatta be a' könyvtár számára az illető írók részéről. a) b. Jósika Miklós I. tagtól Regényei három kötetét (Pest, 1836. 16). b. Boleman Istvántól „Rhetorica ex indole sermonis explicita“ (Pest, 1836. 8). c) Horvát Antaltól: Örökös kalendárium (Pest, 1836. 16). d. Zerdahely Lőrincztől: Egészen új javaslat, magyar nemes birtokoknak magtalan özvegyeit érdeklő (Pest, 1836. 8). e) Kulesár István özvegyétől a' Nemzeti ujság és Hasznos Multságok' öt évi folyamatát velinen (1831 — 5); f) Borosnyoi Lukács Jánostól: Rövid természeti historia a' tanuló gyermekek számára (M. Vásárhely, 1836. 8). Szinte a' könyvtár részére küldé be Tahy Emmanuel Lindvay Márton erkölcsi elmékedéseit (1628); 's a' kéziratgyűjtemény számára három régi magyar levelet.

Auguszt. 3kán tartotta a' pesti angol kisasszonyok nevelő intézete félesztendői próbatétét, mind igen nagy számú külső, mind belső növendékeivel. Mind a' kettő tökéletesen megfelelt a' várakozásnak. Mindkettőben örömmel lehet észrevenni mind azon gondos figyelmet, mellyet a' nevelési egyéb oktatás közt a' hazai nyelvre fordít a' nemes intézet, mindazon szép előhaladást, mellyet abban a' szorgalmas és derült lelkű növendék kisasszonyok folyvást tesznek. Méltó megemlíteni, 's nyilván hirdetni azon körülményt, hogy Széber Károly ur, Leopoldrendi vitéz, városunk érdemes polgármestere, a' külső intézet számára harmincz, a' belsőjére husz válogatott 's izléssel teljes jutalmat adott által az Intézet nagyérdemű elnökének, hogy a' legszorgalmasb 's legérdemesb növendékek közt osztassanak ki. — A' kiosztás a' próbatét végén meg is történt — A' számos és válogatott hallgatóság érzékenyül fogadá a' magyar szaváló kisasszony kettős bucsuszavát, mellyel egy részről az eddigi érdemes lelki oktatótól az intézetet elbucszatá, más részről pedig nyolczad magával maga bucsút vett a' derék intézettől, mint abból kilépendő. —

Bujanovics Julia szül. Gr. Haller, orvosoltatása végett Habzsányból Pestre költözvén, itt hosszas és fájdalmas betegség

után meghalálozott aug. 5. reggeli 4 órákor. él. 32 év. Benne egy hű barátné, gondos háziasszony, alattvalóji bajenyhítője 's a' szenvedő emberiség jótékony ápolója hunyt el. 15 magzatiból még életben levő hét gyermeki valódi 's nevelő édesanyjokat, nemeslelkű férje pedig feledhetlen legjobb hitvesét kesergi eltűntében. Béke lengjen porain!

A' VÁRHEGYI VAGY VISKI VÍZ ÉS FÜRDŐRÜL. Kornfeld ura Gem. Blattban következő tudósítást ad: Itt három ásványos vízforrás van. A' legbővebbnek főkép vasrészek, továbbá szénsavany, oldozó savak 's kevés kőolaj (petroleum) alkotó elemei. Tapasztalás szerint segít a' vak aranyéri (haemorrhoidalis) hysteriai és göthféle (asthmai) bajokban, a' gyengültség ellen általában, különösen pedig a' gyomoré ellen sikeres hatású; oszlat alkalmasint némely keményüléseket 's belrészi torlódásokat, csúz (reumai) és köszvényes szenvedéseket, ugy szinte időszakos bőr kiütéseket. Vize igen kellemes italu. A' fürdő hatását nevelik izzásig melegített 's így a' vízbe hányt vaskövek által. A' második forrás majd egészen az elsőnek alkotó részeivel bír; de vize csekélyebb. A' harmadikban több kőolaj van, kénnel és kéngyulóval vegyest. A' természet kellemmel is nagy mértékben ajándékozta meg ezen vidéket, 's így könnyen nagy jövedelmű Carlsbaddá v. Teplitzé lenne alakítható.

A N G L I A

Lord Clonmel, irlandi jószágit bíró minden haszonbérleji helyett magára vállalá a' tizedfizetést.

A' felsőházban jul. 22én az irlandi egyházjavító törvényjavaslat 2dik felolvasatása volt naprenden. Melbourne lord előadá főczikkeit; 1.) hogy az eddigi tized-adó telekbérre változik általa; 2.) hogy az egyházi jövedelmek helyesebben 's igazságosabban fognak felosztatni; 3.) hogy a' fölösleget elsajátítja; 4.) hogy a' papság jelen nem léte 's a' jövedelemhalmozás visszaéléseinek határt vet. Wellington hg. az elsajátítás ellen nyilatkozott ugyan, de azért a' másodszori felolvasatást nem ellenzé, miért is a' hires törvényjavaslat másodszor felolvasatott. Később a' biztosságban fogja ezt majd hihetőleg félre vetni. —

F R A N C Z I A O R S Z Á G.

A' Moniteur jul. 3án következő jelentést juttat közre: „A' ministerek tegnap Párisban a' tanácselnöknel összegyűltek; innen Neuillybe mentek a' királyhoz, 's elhatározottak, hogy július 29én nem fog sereg szemle (revue) tartatni.“ Egy parisi levél szerint jul. 23ról a' király csak kedve ellen állott ministerei egyhangú kívánatára, hogy a' már meghatározott szemlét visszaparancsolja, 's ez alkalommal olly módon nyilatkozott, hogy az mind bátorságát, mind a' nemzeti őrségbe és sorkatonaságba vetett bizodalmit nagy mértékben bizonyította. Egy másik parisi levél a' Deutscher Courierban azt állítja, hogy a' minister tanácsnak a' Moniteurben kihirdetett határozatát bizonyos ujdón fölfedezett összeesküvés okozta, mellynek következtésében azonnal számos mintegy százra menő elfogatás történt. Többek közt bizonyos tisztról vala szó, ki határozatlan időre, Metzben élt szabadsággal, 's onnan Parisha utazott valamely gonosz merényt végrehajtandólag. A' megye ispan telegraphi sürgőnye megjelenté elindulását, 's utja célját, mellynek következtésében a' tisztet Bondyban Parishoz utolsó állomáson el is fogták, 's onnan Parisha vitették. Bizonyítják, hogy az általa szándéklott gonosztettnek csalhatlan tanujeleit találták nála. Midőn elfogták, felkiáltott e' tisztt, hogy őt egyedül ágyasa árulhatta el. — Gisquet ur, a' rendőrispán tanácskozott a' ministerekkel, 's annak következtésében az Etoile-sorompí diadalív felavatása is el fog maradni. —

A' királyi család július 23án Neuillyből a' tuileriákba tért vissza. — Talleyrand hg. 22én, mielőtt Párisba érkezett, hosszan beszélgetett a' királlyal Neuillyben. A' minister-elnök is elhagyta mezei lakát, 's a' külügyi hivatalba költözött.

A' július 24iki Moniteur semmit sem mond a' 22én hozott végzemény okáról, mellynél fogva mind a' szemle, mind a' diadalív felavatása elmarad. A' Journal de Paris röviden csak azt érinti: hogy a' hatóságokhoz érkezett jelentések következtésében reggel számos elfogatás történt; mellyek fegyver és töltések valamint zendítő irományok lefoglalására vezettek. — A' többi parisi lap teljes mindenféle hírrel. A' Gazette des Tribunaux szerint az elfogottak száma 150, a' Journal du Commerce 200ra teszi, kik közt számos, Párisba csak imént érkezett idegen van. A' Le droit című hírlap azt állítja, hogy sok kézműves, névszerint szabólegény van az elfogottak közt. A' Bon Sens meg azt beszéli, hogy Doullensből számos politikai fogoly megszökött, 's hogy több politikai menekvő Angliából titkon átjött Franciaországba. A' Journal des Débats erősíti ezen utóbbi állítást, mikép a' kormány híret véve, hogy

számos szökevény, kik politikai bonyolódásaik miatt külföldre távoztak, lakhelyeiket elhagyták, 's Párisba indultak. E' szökevények, mondják, Schweizből, Belgiumból, 's Londonból érkeztek, 's köztük nem-franciák is találtak. —

A' Moniteur és Journal de Paris július 25én hosszú cikelyt közlenek a' Moniteur által tett azon jelentésről, hogy a' szemle július 29én nem fog tartatni. Ez ellenparancsra nézve azt mondja a' két nevezett kormány-lap, hogy sem a' diplomacia, sem a' nemzeti őrség netalán várt érzélem-nyilatkozása bír a' ministeriumot a' már egyszer elhatározott ünneplés megtartására. A' diplomacia ugyan nem szólhatott az ország győzedelmei ünneplésébe, millyen a' diadal-iv felavatása fogott volna lenni, minthogy ahoz joga sincsen, de ha tette volna, sem hallgattak volna rá. Azonban bizonyíthatják, hogy a' diplomacia e' haszontalan és gyermekek lépést nem tette. Mi a' nemzeti őrség érzélem-nyilatkozását illeti, (a' Messenger a' szemle elmaradását azon aggodásnak tulajdonította, hogy a' nemzeti őrség közböcsánatot fogna ez alkalommal kiáltani,) az olly értelemben, millyben vétették, nem állhat meg, mert a' király szereti a' nemzeti őrséget, 's a' nemzeti őrség is viszont szereti a' királyt, 's attól semmi ollyast nem várhat a' király, a' mi czélainak árthatna. Nem ezek voltak tehát a' szemle 's diadal-iv felavatás elmaradásának okai. A' kormány 's hatóságok fontos tudósításokat vettek, 's azok következtésében hozott a' határozás. E' tudósítások következtésében számos elfogatás is történt.

A' France július 25kén azt állítja, hogy a' rendőrség által tett felföldözések miatt parancsoltattak vissza ez ünneplések. — E' felföldözések közé tartozik, hogy Parisban a' júliusi ünnepekre összeesküvés alakult; 's ezen összeesküvés kiágazott a' tartományokra 's külföldre; hogy számos száműzött, vagy makacságban elítelt visszatért Franciaországba, 's a' határszélen elfogattak, kik között Cavaignac is találtak. Továbbá felföldözte a' rendőrség, hogy a' tartományokban titkos összejövetelek tartottak; hogy mintegy 40—50 személy Parisba indult a' nemzeti őrség öltözetében, jul. 29én a' szemlén megjelenendők, 's a' királyra lövendők; hogy e' néhány embernek számos függeléke vagy összeköttetése van a' nemzeti őrségben; hogy a' diadal-iv közelében, ha ál beléptijegyek által az amphitheatrumba nem juthatnának, zajt fognak okozni; hogy a' színház födelére gyújtó golyókat szándékoznak vetni, 's a' zürzavarban czéljokat annál bizonyosabban elérni 's a' t. Mindezen 's ezekhez hasonló hírek, jelentések 's feladások következtésében az ünneplések tehát elparancsoltattak; 's július 23án e' rendelés körlevél által valamennyi megyeispánnak hírül adatott. Az Impartial azt hiszi, hogy a' fő összeesküvés külföldön történt. — A' Journal de Paris azonban legújabb számában azt említi, hogy a' júliusi napok év-ünnepe mind e' mellett sem halasztatott el, 's hogy annak előrajzát jövő számában közlendő. — A' Journal du Havre azt beszéli, hogy az ottani rendőrség az Apollo gőzhajóval érkezett utazókat sokkal keményebben vizsgálta most, mint közönségesen szokta volt, 's mind az utlevelekre, mind egyéb kimutatásokra szorosan vigyázott.

Egy levelező Parisból július 24ről a' német kurirban említi, hogy midőn a' király jul. 23án Neuillyből Párisba kocsizott, valamely személy nagy csomó irománnyal kezében a' kocsihoz közelített, valószínűleg, hogy valamely folyamodást nyújtson által a' királynak. Azonban egy városhajdu utjába ugratott. A' király megpillantván azt, kinézett a' kocsiajtón, 's megparancsolá a' hajdunak, eresztén az embert hozzá, 's kinyújtá kezét a' papiros átvételére. De a' hajdu azt mondá: „Nem, fels. uram az nem lehet; nekem parancsom van erre tiszteltől!“ 's tekintet nélkül a' királyra, mind a' személyt, mind folyamodását félre utasította. —

A' londonban ideiglenes követséget viselt gróf Sebastiani visszatért Franciaországba; közönségesen azt hiszik, hogy b. Barante az orosz udvarnál levő követ. fogja kipótolni helyét.

Carrel Armand ur július 23kán valamivel jobban volt; de orvosai még nem mernek kezkeskedni életeért. Girardin ur, párviadali ellenfele, néha néha nagy szívességgel tudakozódik mint létéről, valamint az egészen ellenkező politikai színű lapok is nagy részvételt mutatnak Carrel Armand iránt 's at.

Minthogy a' Franciaországban főleg divatozó bajvívás dühe ismét olly áldozatot készül elragadni, minő Carrel Armand, a' National szerkesztője, 's előlött olly csekélység miatt, minő ez alkalommal a' bajvívásra okot szolgáltatata, méltó megemlíteni Dupin ügyész ur azon beszédét, mellyet jun. 11én a' párisi cassation-szék előtt a' bajvívásban elesett Baudet anyja részéről 4 ezer franknyi kárpótlás miatt diadalmasan tartott. Elsőben is kárhoztatá Dupin a' bajvívást, minden bajvivót a' törvényszék elé idéz, 's azt akarja, hogy a' törvény sujtsa őket. „A' bajvívás, folytatá azután, ha halál vagy sebesítés követi, a' gyilkolások és sértések sorába tartozik; a' bajvívás nincs kivéve, 's azért, hogy mint különös gonosztett külön büntetéssel nem fenytetik nem tartozik a' dicséretes vagy ártatlan tettek közé. A' törvényszékek bajvívás ügyében igen lágyaknak mutatkoztak; számba vették az előítéleteket; de bírónak előítéletekre nem kell tekinteni; neki magának is mentnek kell azoktól maradnia. 'S mai nap, midőn annyi, 's gyakran tisztos intézvényeket törölnék el, mert előítéleteken épülnek, épen azon előítéletek kellene tiszteletben maradnia, melly minden erkölcsiséget feldul 's a' törvényekkel játékot üz? A' bajvívás vad idők maradványa. Az erősebbnek, ügyesebbnek, vakmerőbbnek igaza van általa, 's ez megállhatott azon századokban,

hol helyes igazságszolgáltatás még nem vala divatban; akkor isteni végzésre hivatkoztak; a' szoros formások megtartattak; a' szertartás szorosan meg volt szabva; a' nyilvános hatalom nem maradt hanyagon; 's noha durva állapot volt az, de nem volt megtámadás a' törvények ellen. De a' polgáritással eljőve azon időpont is, mellyben a' bajvívások, mint törvénysértések, megtiltattak. 'S valljon mai napon, az alkotmányos hatalmak urasága alatt eltűressenek e? A' bajvívás nem csak személy-megtámadás, 's vétek mint a' rablás vagy gyilkolás, hanem egyszersmind béke-háborítás, törvény-megvetés, 's feloldás minden polgári szerkezet alul. A' bajvivó önkormányzóvá teszi magát, önmagának teremt képzel jogot, 's daczol a' felsőséggel. Azértis XIV Lajos alatt a' bajvívást felségsértési véteknek tekintették 's úgy is büntették. Elsziveljük e tehát a' bajvívásokat? Ha civakodás üt ki a' közemberek közt, 's verekedés támad belőle. kész a' pör a' rendőri törvényszék előtt. Ellenben, ha egymást pisztolyra híják ki, 's ha nem daganat vagy kékfolt, hanem az élet 's halál forog kérdésben, az büntetlen maradjon? Sőt még tovább mennek, 's azt mondják, a' bajvívások eleget tettek a' becsületnek; a' hírlapok részletesen beszélik el a' bajvívást, 's magasztalják a' hősök bátorságát, kik pedig csak egymást meggyilkolni szándékoztak. Művelt nemzet élében, melly büszke azon műveltségi polczra, mellyet maga által elérnek hiszen, nyiltan táplálják azon hiedelmet, hogy minden kérdést legrövidebben 's legjobban intézhetni el karddal v. pisztollyal, 's hogy az ön-akaratnak nem szükség tisztelnie a' törvényt. Nem! bármily igen terjedt is ezen előítélet, nem félek fölkelni ellene, 's hangosan nyilványítani: a' bajvívás minden isteni 's emberi törvény megszegése. Mi e' körülmények közt a' felsőség kötelessége? Valahányszor valamely meggyilkolt vagy megsebesített ember találtak, törvényes nyomozást kell tenni. A' király ügyészei büntetésre méltók, ha elhenyélük e' dolgot. Minden bajvívásnak pörre kell kerülnie; 's mindenek előtt ki kell nyomozni a' bajvívás okát; be fog itt majd bizonyodni, hogy az többnyire igen nyomoru volt; haszontalan silány vitatás gyakran nagy szerencsétlenséget okoz; a' nő férjét, anya fiját veszté el, mert néhány szó balul értetett, vagy helytelenül véteztet föl. Azt vetik ellen, a' bajvívások hasznosak olly sérelmek megbüntetésére, mellyeket a' törvény nem fenyt. Akkor e' sérelmeknek igen kicsinyeknek 's igen üreseknek kell lenniök, mert a' megtiltott cselekvések száma valóban nem csekély. Tehát így semmikellő ok miatt szabad legyen a' törvény megvetőjének magát bírónak tennie 's polgártársát halálra ítélnie, 's így saját ügyében törvényhozónak, bírónak és hóhérnak lennie? Bajvívási esetek az eskütszék elé tartoznak; itt a' törvényszék ünnepélyes ülésében szókba öntse az anya fajdalmát, 's kétségbe-esés hangjain a' megbánás kigyó mardozásának adja zsákmányul gyermeke gyilkosát. 'S ha tán feloldatik is, megmarad azon üdvös benyomás, hogy a' bajvívást nem fogják többé dicsérni, hanem boszusan megátkozni. Ez uton leszünk képesek egy romlasztó előítéletet legyőzni, 's az esztelen vélemény helyébe eszeset iktatni. Ideje már, hogy alkalmazzuk e' módot, mert a' bajvívások dühe még a' tanulókat is meglepte; 's már ők is a' becsület pontjáról fecsegnek! Mit várhatni később tőlök a' polgári viszonyokban, ha már ifjúságokban azon eszmét pengetik, hogy mindegyiknek becsület parancsolja, hogy saját boszúlója legyen. Igen is el kell enyészni ez esztelen előítéletnek! A' pillantás nincs messze, mellyben mondani fogják: „Tisztelet annak, ki párbajra kihívást elmellőz.“ — Hogy a' bevádolt a' keresett 4000 frkny kárpótlásra ítéltetett, már tudjuk az előbbi lapokból. —

Legújabb tudósítás szerint Parisból, Carrel Armand ur a' fenebb említett bajvívásban kapott sebe következtésében jul. 24én reggel 5 órakor meghalozott. —

Valenceban a' 15ik könnyű 's 61ik serezedből több számtevő (fourier) elfogatott, minthogy valamely lakomakor Alibaud egészségeért ittak 's azt kiáltozták: — „Éljen a' republica! Le a' zsarnoksággal!“ Ezen katonák egyike akkor, midőn Alibaud még katonáskodott, pajtása 's biztos barátja volt neki; 's a' fenmondott áldomás után egy zsebkendőt vett ki zsebéből, mellyet egykori bajviadalkor a' megsebesített Alibaud vérebe mártott, 's azt szétszaggatta, 's a' rongyokat mint drága emlékjegyet a' vendégek közt szétosztotta. — A' lakozók e' pillantásban elfogatván majd meglakolnak érte.

Egy párisi levelező következő észrevételt közöl a' párisiakról: Mióta a' közönség keveset foglalkozik politikával, annál inkább a' főbenjáró fenytő pörökre fordítja figyelmét. Ez legújabb divat. 'S e' divat végett számos néző toladott azon börtön helyére, honnan a' lánczra fűzött gályarabok elvitettek. Az olly igen gyakran 's fennyen hírelt másultárol a' népzélemnek legkisebb nyomot sem lehet a' népben e' tekintetre nézve észrevenni. E' fölött figyelmet érdemel azon körülmény, hogy a' 171 szerencsétlen elítelt gályarab közül 102 lett kénytelenségből és szükségéből gonosztévővé. Méltó lenne meggondolni: nem volna e' tanácsosabb csak felét is azon pénznek, mellybe a' gonosztévők büntetése a' statusnak kerül, arra fordítani, hogy a' gonosztettek jó nevelés és javító intézetek által elöztessenek meg? azután főleg oda fordítani minden figyelmet, hogy a' gonosztettek anyagi okai is elmellőztessenek, mellyek közt fő helyet foglal a' nyomoruság. —

SPANYOLORSZÁG.

A' Jour. du Commerce szerint, a' királyné ügye folyvást rossz lábon áll. Basilio Garcia osztálynok serege jól rendezetten 's

minden szükségessel még pénzügyi tisztekkel is ellátottan költözött Castiliába, hihetőleg azon szándékkal, hogy itt egészen megfészkéljen. Más részről, Arragoniában, úgy látszik, a' carlosi hadfők ijedelem által ügyekeznek a' tartományokat meghódítani; mert minden ellenállásért halállal büntetik a' személyt, fölégetéssel pedig a' birtokot. Saragossa tele van szökevényekkel, s a' királynénak még tábori katonasága sem kap zsoldot, hanem hajhászásokból kénytelen élni. Semmivel sem áll jobban a' dolog Valenciában. Biscayában pedig kénytelen volt az angol ezredes, katonáit Passagesből visszahíni szökődés-gátlásul; s ezt annyival inkább, mert mint 19ki levelek Bayonnebül írják, két ezred egészen föllázadt a' fizetésihiány s egyéb szükségések nem léte miatt, úgy hogy Evans ezredestől kereken megtagadák az engedelmességét. Nagy nehezen lehet őket 5 franknyi zsoldfizetés után is lecsillapítani. — Cordova és Oraa jul. 14ke hajnalán érkeztek több csapat gyalogsággal s két lovagszázaddal Vitoriába. — Evans ezredes ágyban fekvő; ajtaja mindenki előtt zárva; a' sereg pénztára egészen üres.

Bilbaoban egészen az oppositio kívánsága szerint sült el a' követválasztás; egyike az ottani választott képviselőknek a' volt belügyi miniszter, los Heros.

Az új procurador kamrába történt képviselői választások Madridban mind a' ministerium ellen ütöttek ki. Rólok illy tudósítás közölték Madridból: Az itteni választás tegnap ment véghez. Következése az lón, mi előre látható volt. 1596 választó gyűlt be három nap alatt szavazásra; kik közül tehát szótöbbségre legalább 799 kívántatott. Az oppositio által kívánt 7 jelölt, következőleg nyerte a' szótöbbséget: Mendizabal 863, Arguelles 926, Olozaga 844, Martely Aladia 856, Calderon de la Barca 814, Cantero 844, Basualdo 816 szavazattal birt, a' ministerség részéről kijelöltek között leginkább pártoltnak is csak 663 szavazata volt. Madrid megye kerületeiben is hasonlólag a' Mendizabal részére hajlóké a' túnyomóság. A' körülfekvő tartományokban, Toledoban, Manchában és Saragossában, nem különben Barcelona- Bilbao- és Pamplonában szinte a' ministerium ellenségei diadalmaskodnak, s ezt elég zajosan, hirdetik is. A' ministerium csalatkozni látszik önnön helyzetén, s két valószínűtlen kimenetelre számolni t. i. a' hadsereg által hamar és nagy mértékben szerzendő nyomosságra, s a' tartományokbeli kedvező választásokra. Ha ezen kétös kilátás füstbe mente után merészek lesznek a' ministerek a' cortes megnyitása által csatára jelt adni: azon veszélynek teendik ki a' királynét, hogy a' megnyitó beszédre adandó válaszokban, a' legkésőbb sérelmeket lesz majd kénytelen hallani s olly helyzetbe jutand, hogy egyik oldalról sem gyámolítván igazlelkűleg, miután ingatag rendszere által ellentét lesujtható minden hathatós segédeszköztől megfosztotta magát: nem szánatva, sőt szemrehányásokkal borítva, a' végtelen anarchia előtt meg kell hódolnia. —

Fuenterabiában és Irunban az angol seregnek tett munkálattól csak jul. 21kén érkezett Londonba tudósítás. Ebből kiviláglik, hogy Evans ezredesnek csakugyan szándéka volt Fuenterabiát elfoglalni, ha ez ostrom nélkül megtörténhetett volna. S ő ezt hitte; mert annak erősségi állapotjáról hibásan tudósított; de ellenkezőt tapasztalt. Az ellenség őrserege kevés volt ugyan Fuenterabiában, s közeledtén csak kevés segédcapattal birt; de még is olly hathatósan viszonzta a' megtámadás tűzét, hogy Evans ezredes kénytelenítve látá magát s. Sebastianba visszavonulni; a' mit, néhány szori élénk csata után, jó renddel teljesített is. Ezen balvégzetű megtámadás erkölcsies következményéről így ír a' többek között egy angol csatázó s. Sebastianból jul. 14kérül: „Nem kétszem, hogy a' fuenterabiai esetleg szerencsellen expeditio, egészen ezredesünknek fog hibául rovatni, noha jól tudom, hogy másoknak is van abban része; mert nem egyedül egy készíti a' mi támadási terveinket s nem egyetlen egytől függ azok valósitása. A' hely bevétele, egész ostromot kívánt volna, több napig tartandó. Azonközben megérkeztek volna ide a' carlosiak természetesen, utainkat törekedvén ellátni, a' mi alkalmasint sikerülendhete is Evans ezredes igen rosszul van. Rebesgetik, hogy vissza fog térni Angliába, de a' seregnek is vissza kell oda menni nem sokára, vagy haladéktalanul segédelmet nyernie onnan. Közbejárulás nélkül sem mire sem juthatni. De itt az a' kérdés támad: ki járuljon közbe: Anglia e vagy Franciaország? Az eddigszerinti együttműködés nem segít semmit. Itt nagy idegenkedés s kedvetlenség uralkodik. Sokáig nem tarthat így. Cordova viseletére nem gondolhatni boszankodás nélkül. S. Sebastian lakosinak elkeseredtsége a' legnagyobb fokra hágott Spanyolország mostani kormányzói ellen, annyira, hogy közel vannak a' lázadáshoz. Ha a' dolgok hamar másképp nem fordulnak, épen nem leszek meglepetve, itt a' legközelebbi napokban a' nemzeti őrsereget fölkelni s a' királyi választási végzeményeket nyilvánosan elégettetni látnom.“ Egy későbbi levél, 17ről különösen Cordovára nézve azt mondja, hogy Pamplonából Vitoriába mentekor Logrono lakosi szintolly kedvetlenül fogadák, mint önnön hadserege, melly neki mindeddig egyedüli támasza volt. Ő el fog, neki el kell esni; ha még most nem is, utóbb bizonyosan; s akkor magával fogja rántani a' királynét és moderadókat. (mérsékletteket).

Lopez halála hírével majd azon időben érkezett Madridba tudósítás egy másik rabló csoport keletkeztéről is Cuevillas és Merino vezérlete alatt, kik három zászlóalj gyalogsággal és 150 lovaggal, az egészen katonai védelem nélkül levő Soria tartományt, bün-

tetlen kalandozzák be. — Latre d. Manuelnek Lugoban jul. 11én költ hivatalos levele szerint, Silva fő tisztelet a' pártosak megölték, testvérét pedig a' Mellid megyei kormányzó parancsára agyon lötték.

Madridi egyenes tudósítások jelentik, hogy azon rendkívüli nagy hőség miatt, melly a' fővárosban uralkodik, st. Ildefonsoba utazott el a' királyné jul. 7kére fordult éjjel. Kiséretül csupán az igazság-ministert vitte magával; a' többi miniszter pedig Madridban maradt. Azon igen váratlan rossz következés, mellyet Cordova legújabb rossz sikerü hadi munkálatai szültek; azon bizonyosság, hogy Franciaország a' carlosiak ellen használandó minden fegyveres segédelmet megtagad; ama' borongó kilátások, mellyeket a' ministerium ellenére történő választások nyitnak: nincsenek hatás nélkül a' ministeriumra nézve. Isturiz is le van már egy idő óta verve, ki egyébkor csüggedetlen volt.

Cordovának Pamplonában jul. 6kán költ felszólítása, panasza fakad többi közt a' d. Carloshoz titkosan szitók s nyugtalan-ság-támasztók ellen, kik a' sereg közé szinlekeztek, ennek győzdelmeit silányították s szerencsétlenségeit megtapsolák.

Azon hír terjedez, hogy d. Carlos alkudozásban áll Bourmont marsallal (X. Károly egykori fr. királynak s később d. Miguelnek egykori hadvezérével), kire seregei egy részének vezérletét szándékozik bizni.

Egy napi parancsot hirdete ki jul. 6kán gr. Villareal, mellynek következésében a' christinok által agyon lövetendő minden carlosi tisztért fejéenként 10 legfőbb rangu christinapárti tisztre szabattik ugyanazon halál. S már valósággal agyon is löttek a' guembai fogolycsapat közül illy módon 10 főembert.

Bayonneba egy levél érkezett Saragossából jul. 17rül az ottani carlosiakhoz, mellyben ezek egy rájuk nézve örvendetes győzelemről tudósítanak. E' szerint Cabrera, kinek hadi ereje 25 ezer emberből áll, megtámadott Monroyonál (az arragoniai és valenciai határszélen) egy christinói hadosztályt, s közüle sokat megölt, 400at elfogott; Quilez pedig megverte Montes ezredet s ezer fogolyt kerített tőle kézre. Azon hír is szárnyalt, hogy Bernelle ezredes benyújtotta bucsulevelét a' kormányhoz, s hogy Cordova megfosztatik hivatalától, mellyben őt Sarsfield váltandja föl. Cordovának érintett fölszólítására csakugyan katonáinak ellenszegülése nyújtott okot, kik az engedelmséget megtagadták s d. Carlost, Minát s a' respUBLICÁT éltették, a' háborut kárhozták, s zsoldot és ételmet kívántak. Nagy nehezen tudták a' tisztek ígéreteik által a' legény-séget lecsillapítani.

Lugoból jelenti Latre ezredes, hogy e' helyen s Asturia határin két ezer fegyverest vont legyen össze, kikkel a' körülmények szerint munkálkodhassék. A' carlosiaknak Oviedoba érkezte előtt Gijonba vonult vissza onnan a' magát gyöngének érző őrsereg, a' pénztári hivatalviselők s némelly christinókkal együtt. A' megérkezett carlosiakat előzetes szívességgel fogadák a' lakosok. Espartero, ki épen eznep ért Infestába, nem vette üldözöbe az ellenséget, sőt azon vigyázatlanságot követte el, hogy az oviedoi hatóságtól 20 ezer alafát rendelt kiszolgáltatni. Ez által tudokra esett a' carlosiaknak az ő közeledte, kik is, miután a' nyilvános pénztárakban talált maradványt magokhoz vevék, odahagyák 8kán délután 2 órakor a' várost, s még aznap hét leguányi utat tettek Grado felé, kísértetve számtalan oviedoi önkénytestül, kik előbb királynépártiak valának. Espartero 9kén reggel 6 órakor ért Oviedoba 9 zászlóalj gyalogsággal és 2 lovagszázaddal, kik már 14 nap óta még csak ruháikat sem vetették le. Két órával később jött Manso ezredes, kisebb számu seregével. A' hivatalok tüstint visszaállították, s a' carlosiak jövetelén nagyobb mértékben örvendezettek kinyomozása végett rendelések osztattak ki. Espartero 10kén hagyta el Oviedot reggeli 6 órakor s délutáni 3kor Gradoba érkezett, honnan a' carlosiak az napi délből indultak ki. Utjokat innen Salas felé irányzák. Manso ezredes fölszólítást bocsátott az asturiabeliekhez, mellyben mindazoknak teljes bocsánatot ígér, kik békesen haza térnek. — Valenciában egy kicsit közelebb vonulnak a' királyné hadai a' pártokhoz. 10kén megszállotta Villacampo marquis egy seregostállyal Liria városát; Montes ezredes pedig Quilezt szándékozott bekeríteni. Még is megtámadák a' pártosak ugyan aznap Pericát, s miután kizsákmányolták, több kezeset (tüst) is vettek el magokkal. — Francisco Valdez, ki a' banoni szerencsétlen ütközet miatt hadi törvényszék elibe állítottott, teljesen föloldoztaték általa.

A' pénzügy minisztere jul. 4kén következő hirdetményt bocsátott közre: Az uralkodó királyné elfogadta d. M. Gaveriának azon ajánlását, mi szerint az 120 millió készpénzt szolgáltatand ki, kincstári papirosok közre bocsátása mellett, hogy így a' hadsereg, a' háboru minél hamarábbi befejezéséhez kívántató minden szükségességgel elláthatassék. Az érintett papirosok keringése s elfogadása körül megjegyzendő: 1) A' kincstári papirosok, a' városi hatóságok, a' vám és adószedők s a' becsüstemterek által névértékük szerint elfogadandók lesznek, az adózás t. i. a' kereskedő és kézműves osztály segédpénzeinek, a' tartományok jövedelmeinek, a' papok segédpénzeinek és tizednek fél része gyanánt. 2) Ezen adózások másik felét kész pénzzel kell befizetni. 3) Az 1835ki decemb. utolsójáig hátralevő adózásokat is befizethetni kincstári papirosokban. 4) A' kincstári papirosok julius 15től kezdve bírnak értékkel.

A M E R I K A.

A' Times szerint, az éjszakamerikai egyesült statusok con-

gressusa jul 4re határozó ülésének elhalasztását. Mind a két házban több napig tartó mozgást szült azon javaslat, hogy az országos kincstárban levő, nagy mennyiségű fölösleg közjövdelem az egyes tartományok közt osztassék föl. A kormány katonai czélokra ohajtá azt fordítani; de ebben az oppositio nem egyezett meg 's végre is az előbbi indítvány fogadtatott el. Most a képviseleti kamra előtt forog a kérdés. — Hihetőleg ez is a fölosztási indítványhoz járuland.

Buenos ayresi levelek apr. 28ról nagy ünnepiségeket jelentenek, melyek Rozas ezredesnek, mint a tartomány főkapitányának, beiktatásakor történtek.

Newyorki hírek szerint jun. 22ről a congressus (a tanács a képviselőházzal) nagy többséggel határozólag oda nyilatkozott, hogy nincs alkotmányos joga, az egyesült státusok bármelyikére nézve is, a rabszolgágruli intézkedésekbe avatkozni. Egyszermind az ingerültség lohasztása végett azt rendelé, hogy a rabszolgaság viszonyait vagy eltörlesztését tárgyzó vagy érintő mindenemű kérelem, emlékirat, végzemeny 's bármily egyéb levél, minden haladék 's észrevétel nélkül az asztalra tétessenek, 's rólok további semmi tanácskozás ne történjék.

Maj. 26ki mexicói hivatalos tudósítások szerint, Santanának april. 21kén történt elfogatása a legnagyobb rémulést szülte, de csüggedést nem okozott. — A nyugalom egész mexicói birodalomban háborítatlan maradt, 's az ideigleni elnök hathatós rendszabásokat tön annak föntartására. — A fő congressus csakugyan nem akar egyezkedni a lázadó texasiakkal 's legkisebb földrésztül sem szándéka megválni.

Mexico: Opossum rakhajó tudósításokat hoz Mexicóból. Santana sorsáról semmi bizonyosat nem tudtak; azonban mind inkább rebesgeték azon hirt, hogy a texasiaktól agyon lövetett. Hamilton kapitányt, Comus angol hajó parancsnokát igen kérték, maradna Tampico magasán horgonyon, mert attól féltek, hogy az egész tartomány fel fog zendülni. A kereskedés egészen megakadt, 's a kereskedők egymás után elhagyták a várost. — A congressus azt határozta, hogy semmi szerződést helyben nem hagyand, melyet Santana a fogságban texasi hatóságokkal kötni találna; — sőt inkább eltökélték a báborút minden legkisebb halasztás nélkül még nagyobb erővel folytatni.

Ujyorki lapok az egyesült birodalomban egy idő óta érzett kész pénzhijány okairól értekező cikkeket közlenek, egyszermind segédeszközöket ajánlanak ezen alkalmatlanság elhárítására. Első okát e' pénzhijányt az egyesült birodalom bankja tusájában keresik a kormányval, mi 1834ben ütött ki legerősebben, 's mi a pénzvizonyokba nagy zavart hozott. E' fölött azon könnyűség, mellyel a kereskedőség mindenféle vállalkozásokba ereszkedett, az áru czikkelyek árát olly annyira felrugtató, hogy a kereskedői mérlegnek az amerikaiak kárára kelle kiütnie. Az idegen országokban csinált adósságokat vagy kész pénzzel, vagy jószággal kell 's lehet kifizetni, 's ha a portéka már hon is magas áru, ki nem vihetni azt többé az idegen adósságok lerovására 's helyette készpénzt kell kivinni. — Papirospénz e' czélra alkalmatlan; 's minthogy e' végre a forgó papiros pénzt elkezdék kész pengőre váltani, kénytelenek a bankok e' felváltással némileg halkan bántani, 's innen érezhető a készpénz hijánya, melly addig fog tartani, míg a papirospénz tömege nem kevesesített meg, melly okozta volt a könnyített vállalkozást, 's a mi ismét felrugtató a kereskedési czikkelyek árát. — Ezen arány lassanként helyre is fog állani, a nélkül, hogy a kereskedőség kárát vallja. Legtöbbit szenvednek a papirospénzes társaságok.

TÖRÖKORSZÁG.

Azon hirre, hogy Churchill angol miatt némely alrendű török tisztviselő megbotoztatott, a weimari lap következő észrevételt közli: „Ez uttal méltó figyelmzetni azon nem eléggé ismeretes körülményre, hogy Törökországban tömerek sok helytálló van a' megbotoztatásra, kik csupa szegény emberek, napszámosak 's a t., kikkel a' szenvedési ár iránt megegyezhetni, melly mindig az ütlegek számához van szabva. A' botoztatást azután ezek szenvedik el azokért, kikre rovatott 50 piasterért (mintegy 4½ ezüst tallér vagy 9—10 p. forint) mindig található hasonló helytállót a' botoztatásra 's minden nagyobb helységben vannak köz törökök, kik illy személyviselésből vagy helytállásból élnek. — A' megbotolás (Bastonnade) vagy talpverés, tehát sokat vesz iszonyatosságából, minthogy az erre ítél épen nem szenved azokat, ha helytállót fizethet magáért.“

NÉMETORSZÁG.

Julius 3án délután 3 és 4 óra közt kemény zivatar csapott le Oels városra, melly jégesével jöven, a környékben sok kárt tön. Oelsben magában bizonyos Doring nevű vendégfogadós ujon épült 's czinnel földtől házába ütött le. A villanytűz az egész földélen elterjedt 's minthogy egyetlen hártója sem volt a föld felé, több sugárba elágzott, 's a ház elő- és utórészén a szobákba csapott, hol ablak-kereszteket 's üvegtáblákat zúzott össze. Felül a villamsugár egy tisztviselőt talált, 's annak hitvesét; mind a ketten az ablak mellett ültek. Csak a leggyorsabb orvosi segély által szabadulhattak meg a kábulás következtől. A' tisztviselőnek mellényzsebében egy órája volt, melly nyakáról ezüst lánczon függött; a'

láncz elszakasztott, 's annak egyes részei egészen más pontokban forrottak ismét össze, az óra-horog elolvadt, de maga az óra folyvást járt. Bal lábán, mellyel az ablak feléült, nadrágja egészen lehasított, 's csizmája mind két varrása mintegy fölfejtetett, a lábfejen pedig több hasadék támadt. Lába alatt egy szöget mélyen a pallóba sodrott a villám 's ezen az alsó szállásba rohant. Ott a szoba közepén levő emberek csak tetemesen megijedtek. Itt is világos volt, hogy egy másik villám-ág az ablak-zugolyban függő vadászkeszen sujtott le. — A' ház másik oldalán egy villamsugár az ablakba ütött, a nélkül, hogy a mellette ülő gyermekeket érte volna, de végig ment a tükröz szélén, onnan egy ércz díszítvényt lerántott, 's a szoba közepére dobott, onnan a másik ablaknál ülő legidősb leányra zuhanván lerántotta egyik függőjét, mellynek csak felét lehet azután megtalálni, 's igen nevezetes módra jelölte őt meg. Len a villám a háznak e' részén több téglát sodrott ki a falból, de sehol sem gyujtott, 's csak azon helyek pörköltettek meg, mellyeken az említett láncz a mellényhez ért.

E L E G Y H I R.

Az ujyorki vendégfogadókban mintegy 20 ezer személy kaphat szállást; mégis igen nehéz gyakran az utazóknak tanyára vergődni, minthogy a' gőzhajókon 's vasutakon egyszerre 4—500-an is érkeznek. Naponként új vendégfogadók emelkednek. Legnagyobb szerű köztük az, mellyet Astor (németországi, hanau születés) 700 ezer dolláron (1,446.666 fr. 20 kr. e. p.) építtetett, 's melly e' napokban nyitattik meg az utazó vendégek elfogadására. Az épület homloka 200 lábnyi, s legnagyobb ékessége a Broadwayt nek (newyorki főteza). Tömérdeksége, egyszerűsége és célirányossága teszik nagyszerűségét; 's ezen dús polgár nem állithatott volna tartósb emléket gazdagságának 's szerencséjének, mint ezen épületet, melly századokig fog az élők kényelmére szolgálni. Belső elrendezése az eddigiek közt legjobb. Szoba 300 van benne, mellyek nagysága, a' 100 láb hosszú 40 láb széles és 19 láb magas férfi ebédteremtől kezdve a' nő-ebédteremen keresztül, a' kisebbekig terjed. Mindenikből nyílnak ablakok a szabadba, s mindannyiban van kandalló 's vonó-csengetyű. A' konyha ugy van építve, hogy a' főintéző minden alárendeltire egy tekintettel fölügyelhet. A' közönséges konyhakészületeken kívül, van benne egy nagy gőzműszer melly minden étel főzést eszközöl; gáz világítja meg az egészet, 's a tisztaságra legnagyobb gond fordítatik. A' konyha alatt vannak a mosozobák, mellyekben, gőzerő által, a' szennyes ruhák fél óra alatt kimosottan, szárítottan 's használatra készen állnak. A' szárítás így történik: a' kimosott ruhák hengerekre terítetnek, mellyek egy nagy terembe gördülnek, melly gőz által annyira van fűtve, hogy a' ruha 5 perc alatt teljesen megszárad. Még alantabb van azon gőzmű, melly a' ház négy roppant medenczéjébe szivatyúzza, a' konyhát 's mosozobákat gőzzel látja el, a' villákat 's késeket, sarukat 's cipőket megtisztogatja (!?), 's még e' fölött tartalék gőzerővel is bír, melly, szükség esetén, más egyéb czélra is használtathatik. A' vendégszobák nem ragyogón ugyan, de csinosan vannak fölkészítve. Minden bútor barnára fényesített diófa; illyen szegélyűek a' tükrök is. A' nő társalkodási szoba tükre alkalmasint legnagyobb a' szövetséges státusokban találtak közt; magassága 120 hüvelyk, szélessége 72. A' padlatok és szőnyegek királyiak. A' butorok 90 ezer dollárba kerültek. A' cselédség 80 személyből áll. Az egész házban 400 zár van, 's ezek közül csak kettő sem nyílik ugyanazon kulcs által. A' fogadósok, Boyde és Curtis, 47 ezer dollárnyi bért fizetnek évenként a' tulajdonosnak.

Gentbe egy olly katona érkezett jul. 15kén, ki a' francia seregnek moszkaországi szerencsétlen táboroztakor elfogatott csatládostul, melly Oroszországban nőt vett hitveséből s 4 magzatbul áll. Szibéria határszéleiről jött, egy lovu kordély v. targonczán. Ezen agg vitéz belga születés, 's hona viszontlátásán kívül azon öröme is lesz, hogy 84 éves anyját még életben találandja.

Philadelphában is kezdenek már répából czukrot gyártani.

Gabonaár Pest 's vidéki városink piaczin; pozs. mérője váltó gar.

	buzs	készter.	roz	árpa	rab	kukur	kölcs
jul. 22én Arad	80	51	46	40	36	60	—
„ 23án Miskolcz	105—100	75—72	60—56	42—40	33—31	55—52	180—172
„ 22én N. Beesker.	90	60	—	40	40	65	30
„ 23án Pécs	70—60	50—45	45	50	40	70	—
„ 23án Baja	100—80	53—43	40	40	35	67	—
„ 25én Ungvár	76—72	72—70	48—44	46—42	36—32	56—43	100
„ 26án Debreczen	125—90	75—70	60—50	65—50	100—80	100—80	50
„ 28án Mosony	122—75	54—48	54—52	44—38	44—40	72—67	—
„ 29én Uj Beese	100—90	—	—	45	—	65	—
„ 30án Győr	95—90	60—54	52—47	48—41	40—36	80—70	70—60
„ 30án Sz. Fejérvár	96—90	70—60	52—50	42—40	40—38	—	—
„ 30án Szeged	90—80	75	55	55	60—55	80	55
„ 30án Komárom	90—82	75—65	48—46	43—41	40—38	—	—
aug. 5én Pest	123—100	80—73	53—50	53—50	42—36	80	—

Pénzkelet: auguszt. 3kán: 5 Cptes 103 9/10; 4 pCtes 100 fr.; — 3 pCtes: 75 3/10; — 1 Cptes: 25; 1821iki: 138 7/8.

Dunavízállás: auguszt. 4én 5 7' 9" — 5kén 6 6' 9"

Budai lotteria auguszt. 3kán: 63. 43. 55. 67. 45.

Entgegnung.

Der Gefertigte findet sich veranlaßt, zur Entkräftung der von Herrn Ludwig Profinet, ersten Ueberbringer der Roberts'schen Gewehre nach Ungarn, — in der vereinigten Oefner- und Pesther-Zeitung (Seite 387, l. Z.) ausgesprochenen Warnung: nach welcher alle auf Roberts's Art gemachten derlei Gewehre als unsicher und gefahrvoll geschildert werden, nachstehende Thatsachen anzuführen: —

Bei den großen Kreisjagden, welche im verflossenen Winter auf der Rákfever-Insel abgehalten wurden, sind sowohl mit denen von Herrn Ludwig Profinet hieher gebrachten Roberts's Gewehren und mit seinen Patronen, — als auch mit denen von mir gefertigten Roberts's Gewehren und mit den gleichfalls von mir gefertigten Patronen, Proben gemacht worden, und das einstimmige Urtheil vieler anwesenden Herren Jagd-Freunde, und namentlich der H. Herren: Carl v. Mayerffy; Joseph v. Lauer; Alexander v. Mayerffy; Alois v. Okenfuß; Franz v. Okenfuß; Joseph Kurz; Johann Szarvas, Joseph Wagner; Joseph Brückler; Joseph Kock; Andreas Kern, Oefner und Pesther Bürger, ist dahin ausgefallen: daß weder die Roberts's Gewehre des Herrn Profinet, noch weniger aber die von mir gefertigten, in keinen nur möglichen Fall unsicher seyen! In Bezug auf die Patronen, war das auf Erfahrung gegründete Resultat obiger Herren Jagd-Freunde folgendes: Mit den Patronen des Herrn Profinet läßt sich auf ein Ziel von 14 bis 16 Klafter gut schießen, doch sind selbe bei keiner Jagd zu verwenden, besonders nicht im Winter, wo jede Gattung Wild einen stärkern Schuß leidet, und selbe das Wild nur verwunden, aber nicht tödtlich; dagegen die von mir gefertigten Patronen von einer so weiten Distanz wie jedes andere gewöhnliche Gewehr tödtet, — daher meine Patronen nicht nur eben so gut als jene von Herrn Profinet, sondern selben noch vorzuziehen seyen; hierüber werden mir obengenannte Titl. Herren das Zeugniß nie verweigern, — auch kann sich Jedermann selbst von der Wahrheit überzeugen.

Bei dieser Gelegenheit empfehle ich zugleich einem hochgeehrten Publikum, die von mir gefertigten Roberts's Gewehre zu herabgesetzten Preisen, bin auch erbötig, jedes andere Gewehr auf Robert's Art herzustellen; — ferner, die neuen Doppel-Drahtlauf à 60 fl. C.M. die neuen einfachen zu 35 fl. C.M.; — die Umänderungen aus alten Gewehren besorge ich nach Verhältnis ihrer Bauart, zu sehr billigen Preisen; auch Patronen zu jeden beliebigen Caliber bin ich bereit das Hundert zu 3 fl. C.M., in kurzmöglichster Zeit nach Empfang der Bestellung und der Caliber-Größe zu fertigen; — Brandröhren, das 100 St. zu 24 fr. C.M. dann leere Patronen mit Brandröhren, à 48 fr. C.M. das 100 St. sind stets in beliebiger Quantität bei mir vorrätzig und zu haben —

Ofen im Juli 1836.

Lindenbaum,
bürgl. Büchsenmacher.

V i s z o n z á s.

Alulirt arra indittatottnak véli magát, hogy azon intés' megerőtlenítésére, melyet Profinet Lajos úr, — ki a' Robert-féle tüzi fegyvereket legelőször hozá Magyarországra — az „Ofner- und Pesther-Zeitung“ című ujságban (f. e. 387. lap.) kimondott, 's melly szerint minden efféle Robert-módra készített fegyverek (puskák) bizonytalanoknak 's veszélyeseknek rajzoltatnak, a' következő tett-dolgokat hozza fel: —

Ama nagy körvadászatokon, mellyek mult télen Csepel szigetben tartattak, mind a' Profinet Lajos úr által ide hozott Robert-féle fegyverekkel 's az ő töltéseivel, — mind pedig az én általam készített Robert-féle fegyverekkel, 's a' szinte általam készített töltésekkel tétettek próbák, és számos jelenvolt vadászatkedvelők, névszerint: Mayerffy Károly, Pauer József, Mayerffy Sándor, Okenfuss Alajos, Okenfuss Ferencz, Kurz József, Szarvas János, Wagner József, Brükler József, Roch József, Kern András, buda-pesti Polgár urak' egyhangú ítélete oda nyilatkozik: hogy mind Profinet úr' Robert-féle fegyverei, *mind 's még inkább az én általam készültek igen biztosak, és semmi lehető esetben nem bizonytalanok!* A' töltésekre nézve, a' fentisztelt vadászatkedvelő Urak' tapasztalásra alapított ítélete következő vala: Profinet úr' töltéseivel 14—16 öl távolságu czélba jól lehet löni; mindazáltal vadászatra nem használhatók, kivált télen, midőn mindenféle vad erősebb lövést áll ki, 's az a' vadat csak megsebesíti, de meg nem öli: ellenben az én általam készített töltések olly távolságról, mint minden más közönséges fegyver. bizonyos halált osztanak, — ennél fogva az én töltéseim nemesak szintolylan jól, mint Profinet uréi, hanem ezeknél még jelesbek; — erre nézve a' fennevezett t. cz. urak a' bizonyítványt tőlem soha sem fogják megtagadni, — valóságáról mindenki maga is meggyőződhetik.

Ez alkalommal ajánlom egyszermind a' nagyratisztelt Közönségnek, az általam készített Robert-féle fegyvereket leszállított áron; kész vagyok minden más fegyvert is Robert-félévé tenni; — továbbá az új kettős-drótcsőkk' ára 60 —, az egyeseké pedig 35 ezüst forint; — mindenemű fegyvereket szerkezetökhöz képest igen jutányos áron változtatok át; kész vagyok minden, tetszés szerinti csőbőlhöz töltést készíteni; százát 3 ezüst forintért, még pedig a' megrendelés' és csőből-nagyság' vétele után, lehető legrövidebb idő alatt; — gyujtócsők, 100 darab 24 ezüst kr., továbbá üres töltéstokok gyujtócsőkkel, 100 darab 48 ezüst kr., nálam folyvást tetszés szerinti mennyiségben készen találtnak. —

Budán Juliusban 1836.

Lindenhann.